



Bilag 4

Sikrede anbringelser i Danmark og erfaringer fra andre lande

23-08-2024

I arbejdsgruppen under KL har man drøftet, om man kan lade sig inspirere af subspecialisering i andre nordiske lande. Medlemmer af arbejdsgruppen var desuden inviteret med til et nordisk seminar om frihedsberøvede unge i september 2024.

Sikrede institutioner i Danmark

De sikrede institutioner i Danmark er kendetegnet ved en ydre styring med flugtsikre hegn mv.

Ankestyrelsen har tidligere undersøgt den pædagogiske praksis på landets sikrede døgninstitutioner, herunder hvordan der arbejdes med sikring og indre og ydre styring af de unge. Ankestyrelsens rapport fra 2018 kan i sin helhed findes her: [Pædagogisk praksis på de sikrede døgninstitutioner — Ankestyrelsen \(ast.dk\)](#).

Af rapporten fremgår det, at de sikrede institutioner oplever, at den ydre styring og stabile rammer er en forudsætning for at kunne yde omsorg og arbejde med de unges indre styring. Institutionerne oplever, at den ydre styring gennem frihedsberøvelse og de fysiske rammer kan sikre en hensigtsmæssig hverdag og adfærd og skabe ro og tryghed på institutionen, fordi hverdagen bliver forudsigelig og rammerne ens. Samtidig kan det være problematisk at benytte sig for meget af yderstyring, fordi det i nogle tilfælde kan besværliggøre det socialpædagogiske arbejde med at styrke den indre styring, hvor den unge lærer hensigtsmæssig adfærd. Kombineret med den korte tid, de unge er på institutionen, kan det betyde, at de unge ikke er godt nok forberedt til tiden efter endt anbringelse på institutionen, hvor der ikke længere er en ydre styring til at regulere deres hverdag og adfærd. For stramme sikkerhedsforhold kan medføre, at medarbejderne ikke får set den unge i svære situationer og dermed ikke får den unge grundigt beskrevet til efterfølgende indsatser, og endvidere begrænse, hvad det er muligt at lave med de unge og dermed modvirke arbejdet med udvikling. Sikkerhedsforholdene og de fysiske sikringsforanstaltninger kan desuden give de unge en følelse af, at de er farligere end de er, hvilket kan optrappe en evt. konfliktsituation.

Af Ankestyrelsens rapport fremgår også, at det er gennemgående på tværs af institutionerne, at de unge ikke spørger ind til den statiske

sikring. De sikkerhedsforanstaltninger, som er synlige i form af en lås, hegn eller alarm, tager de unge for givet, og det fører ikke til utilfredshed eller konflikt med de unge, ifølge medarbejdere og ledere. Den dynamiske sikring i form af medarbejdernes løbende vurderinger, vil de unge gerne i dialog omkring eller udtrykker utilfredshed om.

Den dynamiske sikring består af de løbende sikkerhedsforanstaltninger, som varetages af medarbejderne. Den dynamiske sikring er nærmere beskrevet på s. 74f i rapporten. Det kan fx være medarbejderfordeling, risikovurderinger, beslutninger om, at en ung ikke kan komme over i hallen med de andre, brug af magtanvendelser, som fx rumundersøgelser mm. Dynamisk sikring indebærer modsat den statiske sikring næsten altid dialog og relation til den unge. Medarbejderne har i den forbindelse forskellige strategier til, hvordan deres løbende sikkerhedsforanstaltninger kan formidles til de unge, så de kan forstå behovet herfor. Flere medarbejdere fortæller, at fordi de hele tiden er omkring de unge og lærer de unge at kende, ved de, hvordan de skal takle de unge i situationer, hvor sikkerheden for medarbejderne, den unge selv eller de andre unge er på spil.

Sikrede anbringelser i Norge og Sverige

Institut for Menneskerettigheder udgav i 2020 en rapport om sociale anbringelser på sikrede institutioner i et menneskeretligt perspektiv. Publikationen kan ses her: [SOCIALE ANBRINGELSER PÅ SIKREDE INSTITUTIONER - I ET MENNESKERETLIGT PERSPEKTIV](#). Institutet anbefaler i rapporten, at lovgivningen for sociale anbringelser på sikrede institutioner i Danmark ændres, og at der skeles til, hvordan sådanne anbringelser håndteres i Norge og Finland.

Af rapporten fremgår det bl.a., at der i Norge og Finland ikke er den samme blanding af børn og unge anbragt af hhv. sociale og strafferetlige årsager, og at der ikke findes hele aflåste institutioner som i Danmark. I Norge opdeles børnene efter målgruppe og alder, hvor der på enkelte afsnit bliver taget individuel stilling til fx, om og i hvor høj grad kontakten med omverdenen behøver begrænses.

I Sverige er der "særlige ungdomshjem", som ifølge rapporten er mere sammenlignelige med sikrede institutioner i Danmark. Der er ifølge rapporten børn og unge anbragt af både sociale og strafferetlige årsager, men gruppen af børn og unge, der kan anbringes sikret, er udvidet i Sverige.

Der har været kritik af forholdene i Sverige, og den svenske regering har i 2024 besluttet at igangsætte en større undersøgelse for at gennemføre en reform af området, som kan ses her: [En reform av den statliga barn- och ungdomsvården för en trygg och kvalitativ vård \(Kommittédirektiv 2024:13\) | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#). Undersøgelsen skal senest være færdig i april 2025. Undersøgelsen i Sverige skal bl.a. se på behovet for en større differentiering af målgrupper, og samtidig er der forslag om, at unge i alderen 15-17 år,

der dømmes for alvorlige forbrydelser, i stedet for sikret anbringelse skal i særlige ungdomsfængsler.

Sikrede anbringelser i Holland

Ifølge Hollands Ungdomsinstitut (Nederlands Jeugdinstituut) kan børn i Holland komme i lukket ungdomsinstitution "JeugdzorgPlus", når de har brug for beskyttelse fra sig selv eller andre. Det drejer sig for eksempel om unge med adfærds- eller aggressionsproblemer, selvskade, stofmisbrug mm. Den lukkede institution er ikke tænkt som straf, men at lære et barn eller en ung at deltage i samfundet. Der kan være restriktive foranstaltninger under behandlingen. Såsom begrænsninger på telefon- eller internetbrug, begrænsede besøgende eller værelseskontrol. Hensigten er, at børn og unge vender tilbage til deres forældre eller plejefamilie efter vellykket behandling. Eller at de får opfølgning og bor overvåget eller selvstændigt.

I Holland er det besluttet at afvikle og ombygge de lukkede institutioner frem mod 2030 og dermed begrænse frihedsbegrænsende foranstaltninger, fx ved at udvikle mindre, mere åbne faciliteter som alternativ.

Information kan findes her i en oversat udgave: [Hvilke unge bliver i Ungdomspleje Plus? | hollandsk ungdomsinstitut \(www-nji-nl.translate.goog\)](#)